

مروری بر وضعیت «تلویزیون تئاتر ایران» از ایده تا اجرا، از اجرا تا امروز

فضایی نو برای اهالی تئاتر

بهمن ماه سال ۱۳۹۹ و همزمان با برگزاری جشنواره تئاتر فجر، «تلویزیون تئاتر ایران» با هدف «توجه به مستندنگاری»، «جلوگیری از نابودی گنجینه های هنری»، «ایجاد سازوکاری قانونی برای عرضه آثار در فضای مجازی»، «ضبط باکیفیت نمایش ها در حد استاندارد»، «برقراری امکان ارتباط هنرمندان با مخاطبان خود در ایران و همه فارسی زبانان دنیا» و «رونق اقتصادی تئاتر» کار خود را آغاز کرد و همان زمان هم سیدعباس صالحی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در حاشیه بازدید از دبیرخانه سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر درباره این پلتفرم گفته بود: «تلویزیون تئاتر ایران امکان ارتباط هنرمندان با مخاطبان خود در ایران و همه فارسی زبانان دنیا را فراهم می کند و می تواند برای تئاتر ایران رونق اقتصادی نیز به همراه داشته باشد.» حالا بعد از گذشت حدود شش ماه از آغاز به کار این پلتفرم مروری داشته باشیم به آن چه امروز در این پلتفرم قابل دسترسی و تماشاست و البته چالش هایی که بر سر راهش قرار دارد.

■ فاز سوم، توقعات برآورده می شود

رضا بصیرت مدیرعامل انجمن هنرهای نمایشی ایران در گفت و گو با «ایران» درباره فعالیت تلویزیون تئاتر ایران و عمر چندماهه اش می گوید: «اوایل بهمن ماه ۱۳۹۹، «تلویزیون تئاتر ایران» به منظور فراهم آوردن امکانی که در آن محصولات ویدئویی تئاتر عرضه شود راه اندازی شد و در مرحله اولیه کاری خود، ۲۶۰ محتوای ویدئویی مربوط به تئاتر، اعم از سیمینارهای علمی و پژوهشی، کارگاه های آموزشی، نشست های تخصصی و اختتامیه های مربوط به ادوار مختلف جشنواره تئاتر فجر، جشنواره نمایش های عروسکی تهران-مبارک، جشنواره نمایش های آیینی و سنتی و همین طور جشنواره تئاتر کودک و نوجوان را به رایگان در دسترس علاقه مندان به تئاتر قرار داد. محتوایی

که در این فاز از فعالیت تلویزیون تئاتر ایران عرضه شدند، محتوایی بودند که دسترسی به آنها به طور عموم و فراگیر فراهم نبود و در بخش تلویزیونی مرکز هنرهای نمایشی نگهداری می شدند. تلویزیون تئاتر ایران در فاز دوم فعالیت خود در بهمن و اسفند ۱۳۹۹ دو جشنواره ملی تئاتر کشور یعنی سی و نهمین جشنواره تئاتر فجر و هجدهمین جشنواره نمایش عروسکی تهران-مبارک را پوشش داد. در این فاز از فعالیت تلویزیون تئاتر ایران، مطابق با نظر ستاد جشنواره های نامبرده، تعداد ۱۱۲ نمایش (۴۵ نمایش در جشنواره فجر و ۶۷ نمایش در جشنواره

رضا بصیرت مدیرعامل انجمن هنرهای نمایشی و صاحب امتیاز تلویزیون تئاتر ایران «این پلتفرم، تنها یک پلتفرم برای عرضه و پخش محصولات ویدئویی تئاتر است و این سامانه در حوزه تولید اختصاصی نمایش های ویدئویی برای عرضه در تلویزیون تئاتر ایران فعالیت نخواهد داشت». او به این نکته هم اشاره می کند که «تلویزیون تئاتر ایران در نظر دارد فضایی فراهم آورد که در آن تمام محصولات تئاتر ایران اعم از نمایش های صحنه ای، میدانی، آیینی، عروسکی و... عرضه شوند و به این واسطه با فروش بلیت مربوط به ویدئوی این نمایش ها، فضایی

هستند. در روزهای آینده قرار است فیلم تئاترهای مختلف تولید شده در سال های اخیر جهت پخش در سامانه تلویزیون تئاتر ایران ارائه شوند.»

■ چالش مجوز پخش

احسان حاجی پور که قرار بود نمایش «گزارش یک میهمانی» را در تلویزیون تئاتر ایران اکران آنلاین کند بعد از گذشت

هنر تئاتر در کشور است و به خودی خود می تواند ما را در استفاده از ظرفیت های فراوان مالی و غیرمالی این مجموعه امیدوار کند. با این حال آنچه که در تفسیر دخالت دولت در تئاتر و حمایت دولتی در پیشبرد تئاتر وجود دارد دو دیدگاه مجزا و متفاوت است و به گمان من تلویزیون تئاتر ایران می تواندست و می تواند نظریه حمایت از تئاتر را بخوبی دنبال و معنا کند.» او معتقد است: «به نظر من رویکرد اداره کل هنرهای نمایشی در برخورد با این پلتفرم باید شفاف و روشن باشد. اینکه آیا این پلتفرم فضایی است برای آرشیو برنامه های این مجموعه؟ آیا قرار است محلی برای عرضه گونه های جدیدی از تئاتر با استفاده از ظرفیت های تصویری باشد؟ آیا قرار است به اقتصاد هنر کمک کند؟ آیا این پلتفرم به سوی برنامه سازی و تولید محتوای اختصاصی در حوزه تئاتر هم قدم بر می دارد؟ و یا همه این ها... پاسخ به این سؤالات می تواند چشم انداز درست تری از فعالیت های این پلتفرم ارائه کند.» حاجی پور به مشکل صدور مجوز پخش و مسائل اداری آن نیز اشاره می کند و می گوید: «مسأله اصلی تر و اساسی تر در مورد تلویزیون تئاتر ایران را باید در جای دیگری جست و جو کرد و آن هم یک حفره عجیب قانونی است که دوستان هنرمند و منتقدین وضعیت این پلتفرم به آن توجه ندارند. من منکر تمام برنامه هایی که می توان برای مدیریت این پلتفرم ارائه داد و چه بسا دوستان هم ارائه داده اند نمی شوم اما می خواهم توجه را به

یک حفره اساسی قانونی جلب کنم و آن بلا تکلیفی اخذ مجوز پخش اثر نمایشی در فضای مجازی بین ادارات تابعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. بر اساس قوانین موجود، این شورای ارزشیابی سازمان سینمایی است که اجازه پخش یک اثر نمایشی در فضای مجازی را صادر می کند نه مجوزهای صادر شده از سوی اداره کل هنرهای نمایشی. در صورتی که هنرمند برای تولید یک اثر جدید در گونه فیلم تئاتر یا تله تئاتر و یا حتی ارائه فیلم اجرای گذشته خود باید مناسبات معمول مانند اخذ مجوز متن و بازبینی و رعایت موارد اصلاحیه را از کانال شورای نظارت و ارزشیابی اداره کل هنرهای نمایشی بگذرانند و این حفره بزرگ قانونی تمام فعالیت های اداره کل نمایشی را زیر سؤال می برد و عملاً این فرایند بررسی اثر را بی تأثیر می کند.»

بیش از سه ماه از این کار منصرف شد و پخش آن را به پلتفرم های دیگر سپرد. او درباره مسائل و مشکلاتی که بر سر راه پخش آثار در این پلتفرم وجود دارد می گوید: «پیش از هر چیز باید گفت نفس تأسیس و به وجود آمدن امکانات و پلتفرم هایی مانند تلویزیون اینترنتی در یک حوزه کاملاً تخصصی مانند تئاتر، اتفاق مبارکی است و تصورم این است که با یک نگاه مدیریتی درست و به منظور جذب و استفاده حداکثری از امکانات و ظرفیت های بالقوه فضای مجازی به سمت تأسیس این پلتفرم گام برداشته شده اما چند مسأله در این بین وجود دارد که تأسیس و مدیریت بر چنین فضاهایی را پیچیده می کند.» او در تشریح این پیچیدگی ها می گوید: «اینکه تلویزیون تئاتر ایران وابسته به انجمن هنرهای نمایشی یعنی بازوی اصلی اجرایی

تهران-مبارک) در دسترس علاقه مندان به تئاتر در سراسر ایران قرار گرفت.» بصیرت درباره فاز جدید تلویزیون تئاتر ایران هم می گوید: «این سامانه ویدئو در خواستی، در فاز سوم فعالیت خود در فروردین ۱۴۰۰ به مناسب سال نو، تعداد ۱۰ فیلم از آیین های نوروزی اقوام مختلف ایرانی را به طور رایگان در دسترس علاقه مندان به تئاتر قرار داد و در حال حاضر علاوه بر عرضه رایگان محتوای آموزشی و پژوهشی تئاتر برای دانشجویان، پژوهشگران و فعالان هنر نمایش، به پخش فیلم تئاترهای تولید شده در سال های اخیر روی آورده است. این سامانه به منظور حمایت از تولیدکنندگان تئاتر، در این مرحله از فعالیت های خود به سراغ گروه ها و آثار برگزیده خارج از تهران که در پلتفرم های اینترنتی دیگر فرصت و امکان کافی برای عرضه ویدئوی آنها فراهم نیامده رفته است. به گفته

نو جهت کسب و کار فعالان تئاتر فراهم آید. تلویزیون تئاتر ایران تا امروز با بیش از ۱۰۰ صاحب اثر (آثار صحنه ای، محیطی، عروسکی و...) برای پخش آثارشان در تلویزیون تئاتر ایران مذاکره کرده که از این تعداد ۴۸ اثر در مرحله عقد قرارداد، ۲۱ اثر در مرحله اخذ مجوز و ۵ اثر در حال پخش

تلویزیون تئاتر ایران امکان ارتباط هنرمندان با مخاطبان خود در ایران و همه فارسی زبانان دنیا را فراهم می کند و می تواند برای تئاتر ایران رونق اقتصادی نیز به همراه داشته باشد